

Slavnost

pletení májky

**Svátek zčištěné lásky
na přelomu temné
a světlé části roku**

První květen můžeme oslavit mnoha způsoby. Někdo se těší, až políbí svou milovanou pod rozkvetlou třešní, aby mu neuschla. Jiní se nemohou vzdát minulosti a připomínají si povinnou účast v prvomájových průvodech. V mnoha českých a moravských vesnicích se podle staré tradice sejde až padesát chlapů a společně postaví několikametrovou májku, ozdobenou pentlemi. Někde ji pak dokonce přes noc stráží, aby ji chlapci ze sousední vsi nepodřízli a nepodrobili místní hochy ostudě.

K prvnímu máji se váže také několik pranostik: První květen deštivý – polím a loukám škodlivý. Prší-li na prvního máje, bude později sucho a neurodí se seno. S přáteli v Nové Vsi nad Popelkou již několik let slavíme Slavnost pletení májky. Muži a ženy stojí střídavě ve společném kruhu, každý(á) drží svou pentli a při zpěvu ji proplétá s jinými, připevněnými na vrcholu otesaného kmene. Proplétáním vzniká pestrobarevná, pravidelně uspořádaná mozaika a v krajině je znát velická radost. „V pletení májky vidím tkaní, proplétání jednotlivých osudů kolem jednoho společného středu, který je nese, který jim je oporou. A zároveň je to požehnání krajiny, ve které se rituál odehrává,“ říká mi kamarád a muzikant Honza Chromeček na otázku, co pro něj naše každoroční slavnost znamená.

Děje se tak po uplynulé Valpuržině noci, při které je člověk ze všech nocí v roce nejvíce vystaven temnotě. S dětmi vyrábíme ze suchého proutí, které ztratilo život, košťátka a myslíme při tom na to, co nekalého v nás bychom si přáli proměnit. Házíme je do ohně a necháváme shořet, proměnit v popel. Jestlipak se naše přání splní?

Na prvního máje se pak po snídani vypraví parta mužů směrem k louce, na které každoročně pleteme májku. Loňský opentlený kmen přinesou k roubence Nadace Tabor, kde se učí pospolu žít a pracovat lidé takzvané zdraví s takzvaně postiženými. Staré pentle se sundají a na vrchol se přidělají pentle nové, zatím jen napnuté, nepropletené. „Vítej nám, máji, jsme v Tobě rádi, otvírá se brána a s ní celý kraj. Dej, májko masti, dej na bolesti, zahrajem si spolu: nebe, peklo, ráj...“

Pletla v kytku

- F** **C** **C7**
C7 **F** **B** **C** **DC F**
 1. Pletla v kytku rozmarýnu, devaterý boží květ,
 [: házela ji po voděnce, házela ji po voděnce, aby plula v ší rý svět. :]
 2. Po voděnce nehluboké, která teče v tu stranu,
 [: pověz ty mi, rozmarýnko, pověz ty mi, rozmarýnko, kam až já se dostanu? :]
 3. Tekla voda podle mlýna, do splavu se vyčila,
 [: a ta milá rozmarýnka a ta milá rozmarýnka na kolo se chytila. :]

Za zpěvu neseme májku obcí na louku, odkud je nádherný pohled na Krkonoše. Rok od roku se přidávají další místní lidé, kteří díky svým dětem ztrácejí dřívější nesmělost. Když se májka přinese na místo, nastává okamžik napětí s dobře známým koncem – boj o jamku. Muži totiž zjistí, že jim hbité ženy stejně jako loni vžaly kolíky, které mají zpevňovat jejich kůl v lůnu země. Nezbyvá než kolíky dobýt zpět, nebo vyrobit nové, ale to již ženy mezitím obsadí jamku, drží se zakleslými lokty při sobě a snaží se zabránit mužům vsadit kůl – kmen s pentlemi – do jamky. Jako vždy marně. Když je májka v jamce, muži zarazí palicí kolíky ke kůlu (pokud jim je ženy opět nevezmou – záleží na spolupráci v obou táborech) a proplétání pentlí může začít. Tedy ještě ne, pentle se musí nejdříve rozmotat, každý si chytí za konec tu svou. Vytvoří se kruh, ve kterém stojí, pokud možno, střídavě muž a žena vedle sebe s napjatými pentlemi. Muži se otočí doprava, ženy doleva, ve dvojici čelem k sobě. (Pomůckou může být rozpočítat se na první, druhý.) K proplétání dochází, když jdou jedni dovnitř a druzí ven a rytmicky se střídají. Důležité je nenechat se odradit tím, že to zpočátku nejde tak, jak by si to naše hlava představovala. Je třeba to nevzdát a zkoušet to, dokud se to samo sebou nezajede. „Pletla v kytku rozmarýnku, devatero divný květ. Pletla v kytku rozmarýnku, devatero divný květ. Házela ji po voděnce, házela ji po voděnce, aby plula v šíř svět.“

Stejně jako každá slavnost v průběhu roku, také májka může být posilujícím setkáním pro skupinu lidí, která se rozhodne žít ve svobodném společenství. Víc mi k tomu říká kamarádka Katka: „Pro mne je májka svátkem zamilovaných, při kterém svádím vnitřní boj sama se sebou. Mám zůstat se svým milým někde v ústraní na procházce, nebo mám prožít den s ním a s dalšími lidmi, které mám ráda? To přece řešíme často, když přemýšlíme, kde a jak žít. Jestli někde na vysněném místě, v klidu a o samotě, nebo se přidat tam, kde už něco vzniklo, s čím souzníme, ale není to přitom tak docela jen a jen „moje“. Při proplétání v kruhu se pak těším, až potkám manžela, usmějeme se na sebe a cestou k němu potkám spoustu dalších přátel. A tak zůstávám ve vztahu s ním a zároveň se mohu cítit součástí společenství.“

„Májka je pro mne místem setkávání. To, co se děje v rovině přítomnosti, se uchovává na dřevě v podobě tkané mozaiky. Je to svátek zčištěné lásky, která spojuje všechny lidi. Svátek lásky na přelomu temné a světlé části roku, což připomínají ony barevné stužky na májce. Májka je podobna suchému stromu bez listů, je to ponejprv jen holý osekáný kmen, ale zároveň budoucí vertikální kříž stvoření, který až lidé setkávající se v horizontále proměňují svým harmonickým pohybem v živý gobelín a symbol života.“ Říká o slavnosti novoveský včelař a zároveň filosof matematiky Martin Semerád.

Další písničky a kontakty ke slavnosti pletení májky najdete na www.akademietabor.cz. Pokud byste chtěli přijet, jste vítáni.